

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการเริ่มต้นของประชาธิปไตยที่มีความสำคัญ ต่อการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นชาติใด ภาษาใด ลัทธิทางการเมืองใด ต่างให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งการเมืองทั้งสิ้น ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยยังต้องให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งเป็นพิเศษ เพราะจะแสดงให้เห็นถึงการมีเสรีภาพในการเลือกผู้ปกครอง เพื่อทำหน้าที่แทนตนและคนจำนวนมากในสังคมนั้น ๆ การเลือกตั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารประเทศ ชุมชน และท้องถิ่น โดยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารประเทศ ชุมชน และท้องถิ่น โดยผ่านตัวแทนที่เลือกให้ทำหน้าที่ในสถานนั้น ๆ ที่สำคัญงานระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ยังแสดงให้เห็นถึงการยอมรับในตัวแทนที่ผ่านมติของคนจำนวนมาก ซึ่งมีส่วนสำคัญในการยอมรับกฎระเบียบที่ออกมาโดยตัวแทนของคนหมู่มาก ตลอดจนลดความขัดแย้งที่รุนแรง ยอมรับปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 และมีการเลือกตั้งครั้งแรก พ.ศ. 2476 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจให้ประชาชนและท้องถิ่น จัดให้มีองค์กรบริหารท้องถิ่นในรูปเทศบาลขึ้น ทั้งนี้มีเป้าหมายไม่เพียงแต่การกระจายอำนาจทางการเมืองและบริหารให้กับท้องถิ่นเท่านั้น ยังมุ่งหวังให้เทศบาลเป็นองค์กรในการฝึกประชาธิปไตยให้ประชาชนอีกด้วย

พัฒนาการเลือกตั้งในประเทศไทยมีพัฒนาการระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานของประชาธิปไตยในปัจจุบันที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าระดับชาติ การเลือกตั้งของเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการกระจายอำนาจให้กับประชาชนมากที่สุดและเป็นหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก จึงรับทราบปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นเสมือนหัวใจหลักของการเมืองที่เป็นรากฐานแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในการเลือกตัวแทนระดับชาติ

พัฒนาการของการเลือกตั้งได้พัฒนาผ่านรัฐธรรมนูญหลายฉบับโดยมีเนื้อหาสาระในการกระจายอำนาจให้ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ และเหตุการณ์สำคัญของการกระจายอำนาจสู่ประชาชน

และสู่ท้องถิ่นเกิดขึ้น เมื่อได้ผ่านร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดือนตุลาคม พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 ฉบับล่าสุดได้ให้โอกาสกับท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองระดับท้องถิ่น เช่น การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ (ม.278) การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (ม.268) การเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (ม.287) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีท้องถิ่น (ม.289) ตลอดจนยกฐานะสุขาภิบาลทั่วประเทศขึ้นเป็นเทศบาลตำบลในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 ส่งผลให้จำนวนเทศบาลตำบลในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งเดิมมีจำนวน 149 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 1,130 แห่ง และเนื่องจากสุขาภิบาลมีจำนวนสมาชิกจากการเลือกตั้งมีจำนวน 9 คน แต่เทศบาลตำบลต้องมีสมาชิกสภาจำนวน 12 คน ดังนั้นเทศบาลที่เกิดขึ้นใหม่จึงขาดสมาชิกอีก 3 คน และได้มีการเลือกตั้งเพิ่มในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ก็ได้รับการยกฐานะจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน

การเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 ของเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้สมัครมาจากบุคคลหลายสาขาอาชีพ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุราชการ เกษตรกร พ่อค้า ที่มีฐานะทางการเงินและรายได้ที่ต่างกัน ปรากฏว่าผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ประชาชนได้เลือกผู้สมัครที่มาจากบุคคลหลายอาชีพ หลายฐานะทางการเงินและรายได้ นอกจากนี้การเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 เหตุการณ์เลือกตั้งยังคงเป็นไปในลักษณะที่ผู้สมัครและกลุ่มการเมืองที่ลงสมัครสมาชิกเทศบาลยังเป็นกลุ่มเดิมและกลุ่มใหม่ที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยหลากหลายอาชีพโดยมีผู้สมัครถึง 48 คนด้วยกันประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มพลังประชาชน
2. กลุ่มสามัคคีพัฒนา
3. กลุ่มประสานใจ 4 ตำบล
4. กลุ่มรักษ์ท้องถิ่น

การเลือกตั้งได้รับความสนใจจากประชาชนจำนวนมาก ผลการเลือกตั้งเป็นที่น่าสนใจ โดยกลุ่มผู้ได้รับการเลือกเป็นกลุ่มผู้สมัครที่มาจากหลายอาชีพฐานะทางการเงิน รายได้ต่างกันและเป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นใหม่ ผู้สมัครที่ได้รับเลือกสมัครหน้าใหม่ส่วนใหญ่ โดยประชาชนเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 10,660 คน แยกเป็นชาย 5,122 คน เป็นหญิง 5,538 คน จำนวน 3,912 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่มีอาชีพเกษตรกรรมทำนาทำสวนลำไยมีความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติมีพื้นที่ต้องติดต่อหรือใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันรวมไปถึงทรัพยากรน้ำ คลองส่งน้ำ ลำเหมืองฝายกันน้ำ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่มี

ความเชื่อมกันระหว่างหมู่บ้าน งานปอยหลวง ก๋วยสลาก ตลอดจนงานบุญทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันในสังคมท้องถิ่นชนบท

กลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในชุมชนเป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพธุรกิจค้าขายเข้ามาตั้งรกรากอยู่ในชุมชนชนบท ที่เป็นไปตามกระแสของความเจริญทางวัตถุ ประกอบกับเทศบาลบ้านกลางเป็นชุมชนใหญ่ประชาชนมีรายได้ดีมีอาชีพที่มั่นคง ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการพาณิชย์ จึงเป็นที่สนใจของผู้ที่เข้ามาค้าขาย กลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ในชุมชนของเทศบาลบ้านกลางบางกลุ่มบางธุรกิจก็ปรับตัวเข้ากับคนในท้องถิ่น แต่บางกลุ่มก็ไม่ร่วมกิจกรรม จึงทำให้เทศบาลตำบลบ้านกลางเป็นชุมชนที่มีความผสมกันระหว่างชุมชนเดิมกับวัฒนธรรมใหม่ นอกจากนี้รายได้ของการคลังเทศบาลตำบลบ้านกลางเพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมาถึง พ.ศ. 2547 จากรายได้ 15,169,444.40 บาทเพิ่มเป็น 31,243,432 บาท

จากผลการเลือกตั้งทั้งสองครั้งที่ได้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีฐานะทางการเงินและรายได้ที่ต่างกัน เป็นสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านกลาง และรายได้การคลังของเทศบาลตำบลบ้านกลาง เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ว่าอาชีพและรายได้ของประชาชนส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่หรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ประชาชนกับพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของประชาชนกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อีกทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์กันระหว่างระดับรายได้ของประชาชนกับความสัมพันธ์ต่อกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าจะนำผลของการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ดี มีประสิทธิภาพ เป็นตัวแทนในการบริหารท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นถึงผลดี ผลเสียของการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

- 1) ศึกษารายได้ของประชาชนที่แตกต่างกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชาชนที่ต่างกับพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกับความสัมพันธ์ต่อกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

1.3. สมมุติฐานของการศึกษา

- 1) รายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกตัวแทนผู้บริหารท้องถิ่นต่างกัน
- 2) รายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างกัน
- 3) ผู้มีรายได้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองต่างกัน

1.4. ขอบเขตและประเด็นการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของรายได้ประชาชนกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นตลอดจนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

- 1) พื้นที่การศึกษา คือ เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เวลาในการศึกษา คือ ระยะเวลาในการเลือกตั้งเทศบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ.

2548

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เจิงทฤษฎี เป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อหาคำตอบถึงรายได้ประชาชน ที่มีผลต่อการเลือกตั้งตัวแทนบริหารท้องถิ่น
- 2) เจิงประยุกต์ ผลของการศึกษาทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับรายได้ของประชาชน ที่มีผลต่อการเลือกตัวแทนบริหารท้องถิ่น และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ดี มีประสิทธิภาพ เป็นตัวแทนในการบริหารท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นถึงผลดี ผลเสียของการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และสนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ

รายได้ของประชาชน หมายถึง รายได้ต่อปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การเลือกสมาชิกเทศบาล หมายถึง การเลือกตั้งที่มีผลมาจากการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่เข้าร่วมกิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง (การกระทำของแต่ละกลุ่ม) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

ความสัมพันธ์กับกลุ่มทางการเมือง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในลักษณะ เช่น กลุ่มผลประโยชน์ และ ระบบอุปถัมภ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved